

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb PROJEKT: SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ – CESTA K ODPOVĚDNOSTI A SOLIDARITĚ

Příjemce: SEMITAM s. r. o.
Výše dotace: 4 783 608 Kč

Místo: Havlíčkův Brod
Termín realizace: 1. 4. 2012 – 31. 3. 2014

CÍL PROJEKTU

Cílem projektu bylo vybudovat sociální podnik, který bude na trhu trvale udržitelný, a který umožní pracovní a sociální začlenění znevýhodněným skupinám, přesněji pak:

- zdravotně postiženým
- mladým dospělým opouštějícím ústavní zařízení
- osobám, které opouštějí výkon trestu odnětí svobody

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Díky podpoře se rozvinul sociální podnik SEMITAM s.r.o. v Havlíčkově Brodě, který v době předložení projektové žádosti působil na trhu v oblasti úklidových služeb půl roku. SEMITAM s.r.o. rozšířil rozsah poskytovaných služeb. Nově například nabízí čištění čalouněného nábytku a koberců nebo údržbu parketových i dalších podlah.

Podnik dále vyvinul dvě úplně nové podnikatelské aktivity:

- knihařskou a šicí dílnu, kde vyrábějí ručně zpracovávané papírenské a textilní výrobky především z recyklovaných materiálů.
- gastronomické služby, včetně zajištění firemního stravování.

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Vybudování sociálního podniku a rozvoj sociálního podnikání v regionu

V ČR nejsou sociální podniky nijak zvýhodněny oproti běžným podnikatelským subjektům a na svou činnost i platy zaměstnanců si musí vydělat. Firma se také od počátku připravovala na to, že dotace je pouze na omezenou dobu.

- ✓ Díky cílenému managementu a aktivnímu vyhledávání podnikatelských příležitostí má firma zajištěný dostatečný objem zakázek. Podnik funguje i po ukončení dotace a nyní zaměstnává 13 zaměstnanců.
- ✓ Rozvoj firmy byl postupný a byl založen na neustálé komunikaci s místními podniky. Dle hlavní manažerky bylo zásadní, že „jsme byli schopni rychle reagovat na poptávku“ a to, že firma svou ekonomickou činnost založila na kvalitě, tj. na plně konkurenceschopných produktech. „Dělají to sice lidé s příběhem, ale výrobky musí být kvalitní“, říká hlavní manažerka.

Semitam s.r.o. se stal nedílnou součástí komunitního života. „Už sem patříme a lidé s námi počítají“, říká hlavní manažerka. Zapojení do komunitního života ve výsledku pozitivně působí při snižování předsudků vůči cílovým skupinám a podniku také pomáhá při získávání nových zakázek.

- ✓ Firma se aktivně zapojuje na akcích a festivalech města, pořádá vlastní konference a organizuje konference pro město.
- ✓ Došlo k úzkému napojení firmy na školy. Probíhají přednášky zaměstnanců ve školách, „exkurze“ škol ve firmě a úspěšné dny otevřených dveří.

Začlenění cílových skupin do společnosti a bourání předsudků

Pro sociální podnik, který je nucen fungovat plně na tržních principech, je klíčovým faktorem úspěšnosti vytváření pozitivního postoje potenciálních odběratelů (regionálních firem) k sociálnímu podnikání.

- ✓ Firmě trvalo přibližně dva roky, než si k ní místní firmy vytvořily pozitivní postoj. Budování důvěry bylo často postupné a vyžadovalo citlivý přístup.

Příkladem postupného začleňování cílových skupin do společnosti může být i příběh slečny Markéty. Zaměstnanci jedné významné firmy v regionu k ní jako k Romce po výkonu trestu měli značné výhrady a nechtěli, aby u nich uklízela. Markéta byla tedy nejprve zařazena do provozu výdejny jídel, kterou také Semitam ve firmě zajišťuje. Poté, co se zaměstnanci firmy s Markétou osobně seznámili, byly předsudky odstraněny. Předsudky totiž fungují primárně na obecné rovině a na individuální úrovni se dají překonat. Sama k tomu při rozhovoru dodala: „Velké předsudky. Trvalo to, než lidi zjistili, že jsem v pohodě. Čekali, co kde ukradnu.“

Firma v maximální míře přizpůsobuje pracovní podmínky potřebám a limitům svých zaměstnanců.

- ✓ Pro osoby se zdravotním postižením je nutné pracovní podmínky upravit jejich handicapům, například zkrácením pracovní doby. Jak se vyjádřila jedna ze zaměstnankyň: „na 4 hodiny denně práci v normální firmě neseženete“.
- ✓ Pro osoby po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody sociální podnik poskytuje celkové zázemí bezprostředně po propuštění. Získají pracovní příležitost a mají tak zajištěny příjmy. Některým bylo poskytnuto i bydlení.
- ✓ Osoby opouštějící výkon trestu i mladí dospělí, u kterých se kriminální činnost často pojila s drogovou závislostí a většina nikdy neměla pravidelnou práci, se učí základním dovednostem, například jak hospodařit nebo jak vycházet s lidmi.

Při rozhovoru jedna z propuštěných z výkonu trestu situaci popsala slovy: „Vrátit se do Prahy s tisícikorunou v ruce prostě nejde“. Dle vyjádření jedné z bývalých zaměstnankyň na dotaz, jaká by pravděpodobně byla její dnešní situace bez nástupu do sociálního podniku, odpověděla: „Bez tohoto zázemí bych se zase plácala mezi dealery drog“. Významným faktorem je proto také omezení kontaktů s původním kriminálním a často i drogovým prostředím.

- ✓ Velmi se osvědčila vzájemná spolupráce více cílových skupin. Zapojení zdravotně postižených osob nutí osoby po výkonu trestu a mladé dospělé přehodnotit některé jejich postoje a pomáhá rozvíjet jejich sociální citění. U osob se zdravotním postižením zase zapojení ostatních cílových skupin zvyšuje pocit odpovědnosti a potřeby.

Semitam s.r.o. díky podpoře provozuje knihařskou dílnu.

PŘEKÁŽKY

- ❖ Neexistující legislativní zakotvení sociálního podniku – sociální podnik nemá oproti jiným podnikatelským subjektům žádné výhody.
- ❖ Obtížná udržitelnost práce pro osoby po propuštění z výkonu trestu, kvůli neexistenci podpůrných nástrojů – na zaměstnání této cílové skupiny není poskytována žádná finanční dotace.
- ❖ Předsudky vůči zaměstnancům sociálního podniku – bylo nutné investovat do budování vzájemné důvěry a předsudky postupně překonávat.
- ❖ Nedostatek sociálního bydlení – osoby z cílových skupin jen těžko hledají ubytování za dostupné náklady.

SHRnutí PŘÍnosŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Vysoký V rámci projektu byla přímo zřízena pracovní místa pro CS.
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše nízký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně. Účastníci si však zvýšili své měkké dovednosti a finanční gramotnost.
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiný než kvalifikační	Vysoký U osob propuštěných z výkonu trestu se daří jejich umístění na otevřeném pracovním trhu i po opuštění sociálního podniku.
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Spíše vysoký U OZP dochází ke zvýšení příjmu a osoby propuštěné z výkonu trestu mají zajištěn pravidelný příjem.
Dopad na sociální statut účastníků	Vysoký Zapojení do sociálního podniku přináší pocit potřebnosti, pomáhá řešit tíživé životní situace, omezení a prevenci sociálně-patologických jevů a obnovení „zdravých“ kontaktů.
Dopad na rovné příležitosti	Spíše nízký Zajištění, jinak těžko dostupných, obecně prospěšných prací pro ženy. Řešení problémů v oblasti rovných příležitostí nebylo cílem projektu.
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Navázání úzké spolupráce s klíčovými aktéry (Probační a mediační služba, věznice ve Světlé nad Sázavou, Úřad práce ČR atd.).
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny/naplněny (s ohledem k zaměření projektu).
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka.
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	Vysoké Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu.
Naplnění hospodárnosti	Vysoké Veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	Vysoká Dosažené výsledky byly udrženy.
Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe	
Nejlepší praxe Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie.	